

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2024.

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 3. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 50

Potpis članova Županijskoga povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

P
e
č
a
t

š
k
o
l
e

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke je potrebno rješavati prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena.

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

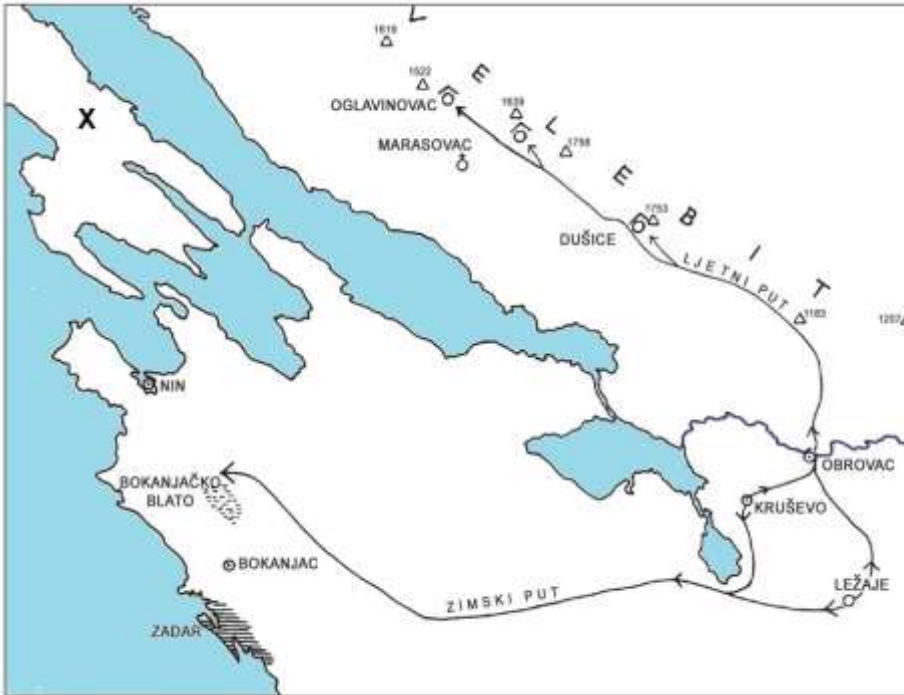
Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom, kalkulatorom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Županijsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Županijskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice. Dopušteno je jedno ispravljanje svakoga odgovora tako da se pogrešan odgovor stavi u zagradu i precrta jednom crtom, a iznad, ispod ili desno od precrtanoga odgovora upiše točan odgovor i uz točan odgovor skraćeni potpis (paraf) ili inicijali imena i prezimena. Netočno se riješeni zadatci, odgovori napisani u zagradama, odgovori koji nisu ispravljeni prema uputi za rješavanje te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Županijsko povjerenstvo.

PRVA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH GRAFIČKIH PRILOGA.

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/64066> i <https://marinknezovic.files.wordpress.com/2013/10/stocari1.jpg> (preuzeto 6. siječnja 2024.)

3 1. Na priloženoj tematskoj karti i fotografiji prikazan je način valorizacije jednoga subekumenskoga područja u Hrvatskoj.

Koji je naziv tradicionalnoga načina stočarenja prikazanoga na karti i fotografiji?

_____

Dio nekadašnjih pastirskih stanova koji su se koristili za takav oblik stočarenja danas se koristi u turističke svrhe, a uzimajući u obzir isključivo prikazani prostor, dio tih objekata nalazi se na teritoriju nacionalnoga parka čije je ime _____ i parka prirode čije je ime _____.

2 2. Koji je naziv dijela obalnoga mora prikazanoga na priloženoj tematskoj karti?

_____

Taj dio i svaki drugi pojas mora i podmorja definiran je međunarodnim pravom, a temelji se na dokumentu UN-a koji je na snagu stupio 1994.

Koji je naziv toga dokumenta? _____

2 3. Koje je ime otoka označenoga znakom **X** na priloženoj tematskoj karti? _____

Osim na tome otoku, u plitkim se bazenima s pomoću isparavanja mora dobiva važna prehrambena namirnica i u gradu prikazanome na priloženoj fotografiji. Ime je toga grada _____.

_____

Izvor: <https://www.tvornicazdravehrane.com/> (preuzeto 6. siječnja 2024.)

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH TABLICA I TEMATSKE KARTE.

Tablica 1. Stanovništvo po spolu i starosti mikroregija Šibensko-kninske županije 1971. i 2011. godine

Dobne skupine	Drniška zagora						Kninska zagora						Primorje					
	Ukupno		Muško		Žensko		Ukupno		Muško		Žensko		Ukupno		Muško		Žensko	
Broj stanovnika																		
Godine	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.	1971.	2011.
Ukupno	35805	11911	17832	5824	17973	6087	46907	22348	22705	11050	24202	11298	77687	75116	37338	36722	40349	38394
Udio u ukupnom stanovništvu (%)																		
0-14	26,9	14,0	27,6	14,8	26,1	13,2	27,2	15,6	29,1	15,8	25,4	15,3	23,3	13,7	24,6	14,5	22,1	13,0
15-44	43,9	31,0	46,8	33,3	41,0	28,9	45,5	35,2	48,0	37,2	43,3	33,2	47,0	35,7	49,9	37,3	44,2	34,2
45-64	19,3	26,6	16,2	29,8	22,3	23,5	17,9	26,8	14,4	28,9	21,2	24,7	19,3	30,0	16,9	30,4	21,6	29,6
65+	10,0	28,4	9,4	22,1	10,6	34,5	9,4	22,5	8,5	18,1	10,2	26,7	10,4	20,6	8,6	17,8	12,2	23,2
80+	-	8,0	-	5,1	-	10,7	-	5,4	-	3,4	-	7,3	-	4,8	-	3,4	-	6,1

Tablica 2. Mlado i staro stanovništvo u gradovima/općinama Šibensko-kninske županije 2011. godine

Prostor	Udjeli (%)	
	Mlado (0-19)	Staro (60 +)
Republika Hrvatska	20,9	24,1
Šibensko-kninska županija	19,8	29,0
Drniš	20,6	31,0
Knin	25,1	20,7
Skradin	16,9	34,0
Šibenik	19,6	26,6
Vodice	20,6	28,1
Bilice	21,5	23,6
Biskupija	10,7	49,8
Civljane	6,3	68,2
Ervenik	7,1	55,7
Kijevo	13,4	43,9
Kistanje	19,9	38,5
Murter	20,0	32,0
Pirovac	17,9	30,2
Primošten	17,4	32,2
Promina	17,3	45,5
Rogoznica	15,6	37,4
Ružić	18,7	35,6
Tisno	18,3	31,2
Tribunj	18,6	32,6
Unešić	14,5	46,3

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/220709> (preuzeto 6. siječnja 2024.)

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/249121> (preuzeto 6. siječnja 2024.)

Teritorijalna podjela (gradovi/općine, naselja, mikroregije) Šibensko-kninske županije 2011. godine

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/249121> (preuzeto 6. siječnja 2024.)

Prostor za računanje:

3

4. Na temelju tablica i tematske karte zaokruži slova ispred tvrdnja koje se odnose na stanovništvo Šibensko-kninske županije u navedenom razdoblju.

- A** – Općine koje bilježe krajnje duboku starost stanovništva 2011. nalaze se u Drniškoj zagori.
- B** – Najmanju razliku u udjelu zreloga ženskog stanovništva 2011. u odnosu na 1971. bilježi Kninska zagora.
- C** – Najviše se smanjio broj stanovnika Kninske zagore, i to gotovo triput.
- D** – Najveći udio staroga stanovništva 2011. u ukupnome stanovništvu ima Drniška zagora.
- E** – Općina Bilice 2011. bilježi najmanju razliku udjela mladoga i staroga stanovništva.
- F** – Grad Skradina 2011. bilježi najveću razliku udjela mladoga i staroga stanovništva u Primorju.
- G** – Udio mladoga muškog stanovništva u Kninskoj zagori veći je 2011. nego 1971.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA I TEMATSKIH KARTA.

2 5. S obzirom na dobno-spolni sastav stanovništva Varaždinska županija je 2001. pripadala _____ tipu, dok je 1971. pripadala _____ tipu.

1 6. Uzmu li se u obzir samo gradska naselja Varaždinske županije, prema podacima o gustoći naseljenosti iz 2011. najveća je razlika uočljiva između upravnoga grada _____ i upravnoga grada _____.

1 7. Kako nazivamo populacijsku politiku koju bi trebala provoditi Varaždinska županija kako bi ujednačila neravnomjernu naseljenost na svojem teritoriju?

2 8. Vodeći računa o kritičnome trenutku popisa stanovništva 2021., zaokruži slova ispred dviju osoba koje su pribrojene u ukupan broj stanovnika Varaždinske županije 2021.

A – osoba rođena 13. prosinca 2021.

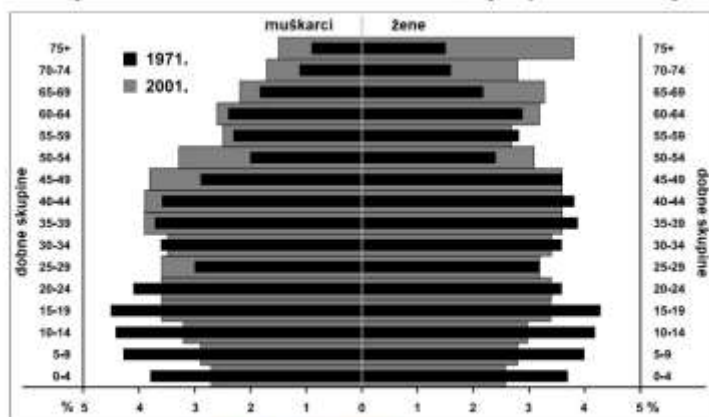
B – osoba umrla 31. ožujka 2021.

C – osoba se odselila iz Varaždinske u Karlovačku županiju 1. studenoga 2021.

D – osoba uselila u Grad Novi Marof 8. rujna 2021.

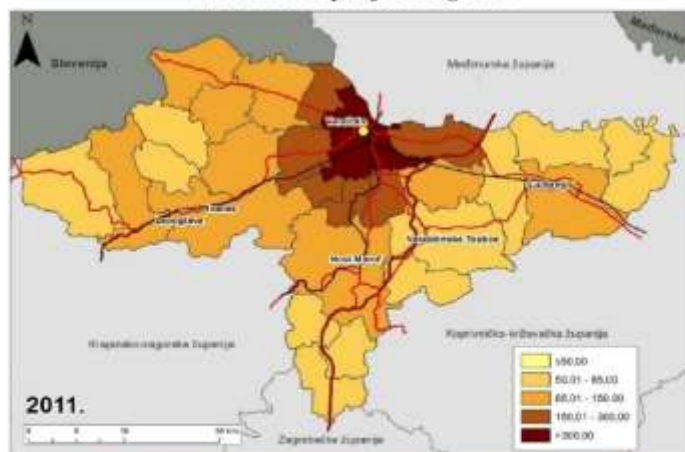
E – osoba koja se preselila iz Općine Bednja u Općinu Trnovec 31. kolovoza 2021.

Dobno-spolna struktura stanovništva Varaždinske županije 1971. i 2001. godine

Izvor: <https://hrcak.srce.hr/file/62863> (preuzeto 6. siječnja 2024.)

Gustoća naseljenosti (stan./km²) upravnih gradova i općina Varaždinske županije 2011. godine

Izvor: file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/vitez_marko_pm17_diplo_sveuc.pdf (preuzeto 6. siječnja 2024.)

Gradovi/općine na teritoriju Varaždinske županije

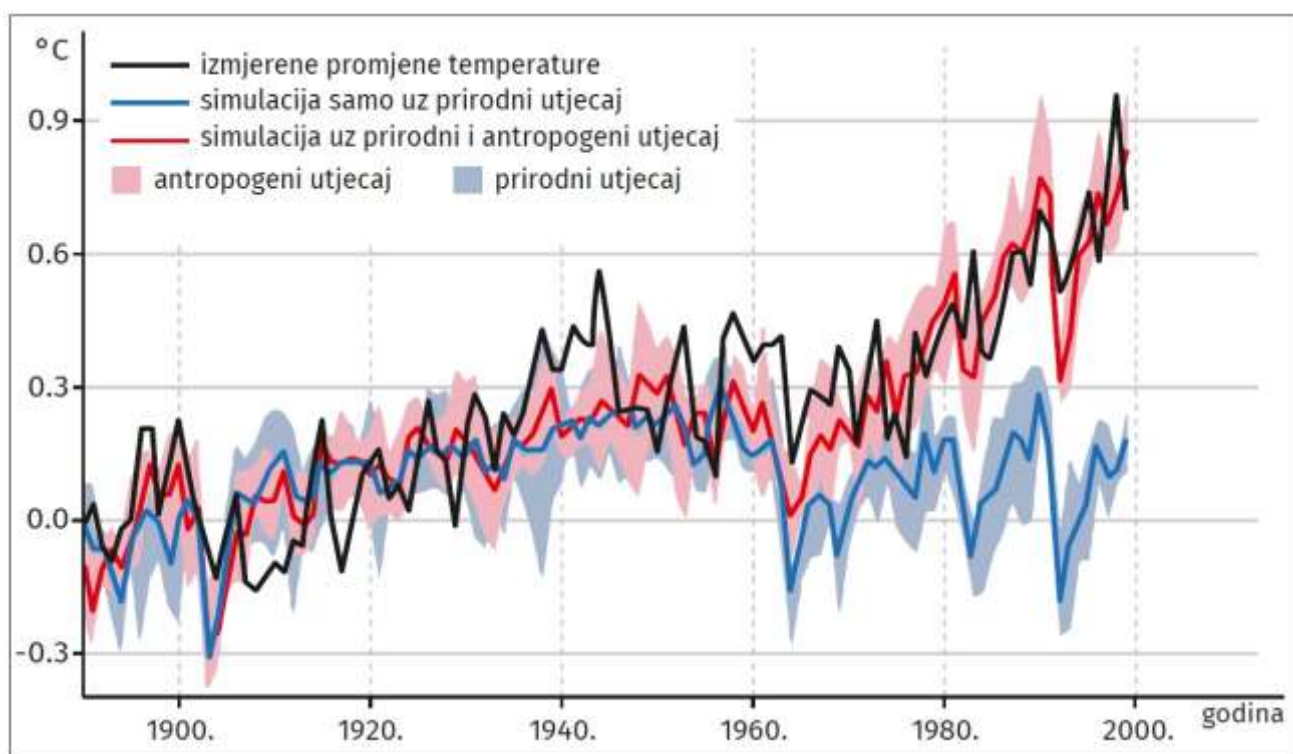

Izvor: <https://proleksis.lzmk.hr/2653/> (preuzeto 7. siječnja 2024.)

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

Promjene temperature zraka na Zemlji tijekom 20. stoljeća

Izvor: Drvenkar, H., Godinić, M., Jukić, J., Migles, D. (2021): Geografija 3 – udžbenik iz geografije za 3. razred gimnazije, Alfa d.d., Zagreb.

2 9. U kojemu je desetljeću 20. stoljeća došlo do znatnoga porasta antropogenoga utjecaja na promjenu temperature zraka? _____

Od kojega se desetljeća 20. stoljeća više ne bilježe negativne promjene temperature zraka?

1 10. Koliko bi 2000. bila niža temperatura zraka simulacijom samo uz prirodni utjecaj u odnosu na izmjerene promjene temperature? _____

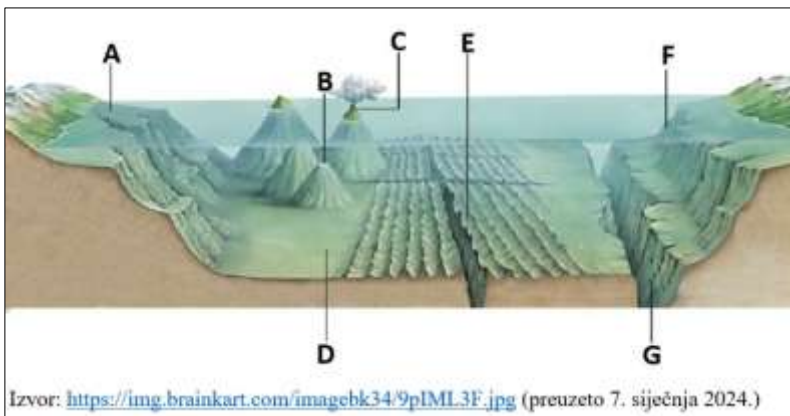
Prostor za računanje:

SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH GRAFIČKIH PRILOGA.

2

11. Naziv je reljefne cjeline podmorja na priloženoj slici označen slovom **D**

_____ ,
a kontinentska padina (strmina) označena je slovom _____.

Izvor: <https://img.brainkart.com/imagebk34/9plML3F.jpg> (preuzeto 7. siječnja 2024.)

2

12. Podmorsku uzvisinu zaravnjenoga vršnog dijela nazivamo _____ ,
a na slici je označena slovom _____.

3

13. Tip otoka prikazanoga na fotografiji desno nazivamo _____ , a prema postanku pripada tipu _____ oceanskih otoka.

Ime je države Južne Azije poznate po takvu tipu otoka, a smještene unutar žute elipse na prikazu Zemlje

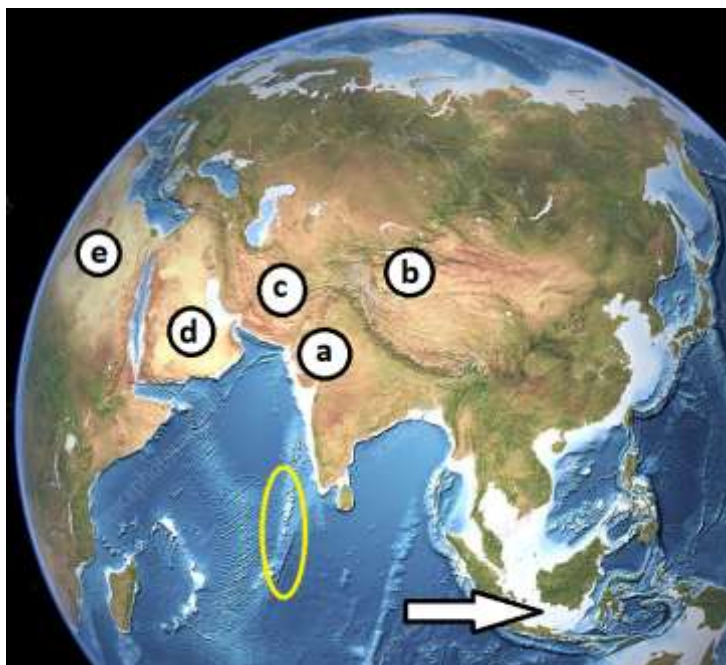

Izvor: <https://pxhere.com/id/photo/506044> (preuzeto 7. siječnja 2024.)

2

14. Ime je mora karakterističnoga po mangrovim obalama i označenoga vrhom strelice _____ more.

Kojemu tipu kontinentskih otoka pripada veliki otok položen uz sjeverne obale imenovanoga mora? _____

Izvor: <https://media.sciencephoto.com/> (preuzeto 7. siječnja 2024.)

3

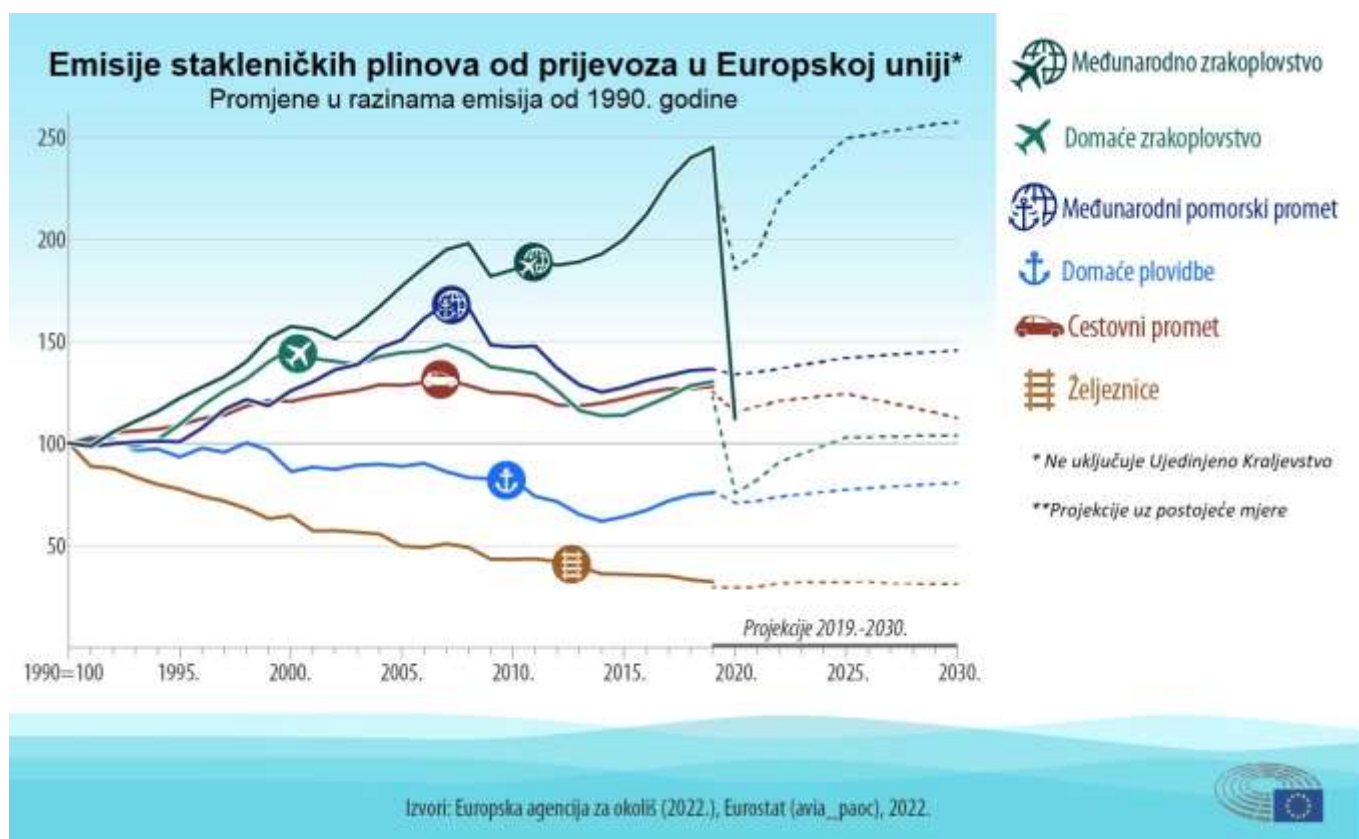
15. Pustinja na čijemu teritoriju prevladava Bwk podtip klime označena je slovom _____ , a njezino je ime _____ .
Koji je klimatski čimbenik utjecao na nastanak te pustinje? _____

Ime je pustinje označene slovom **a**

2

16. Ime je pustinskih starosjedioca čiji jezik pripada hamitskoj potporodici i koji naseljavaju zapadna područja pustinje označene slovom **e** _____ , a naziv je pustinskih arapskih nomada koji su naseljavali prostore označene slovima **d** i **e** _____ .

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

2

17. Uzimajući u obzir stvarne promjene i projekcije, koje je godine emisija stakleničkih plinova u međunarodnome pomorskom prometu premašila emisiju u međunarodnome zračnom prometu?

Koji je glavni razlog takve promjene u poretku emisije stakleničkih plinova?

1

18. Za koji se oblik prometa očekuje da će u posljednjih pet godina promatranoga razdoblja doživjeti najveći pad emisije stakleničkih plinova? _____

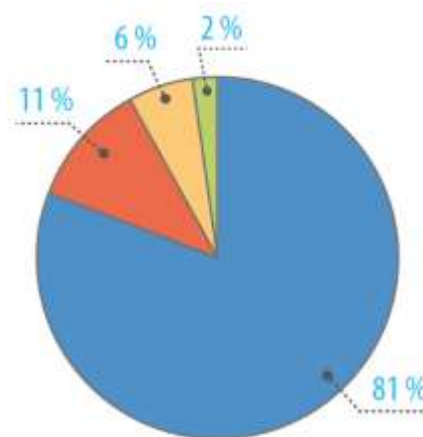
SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

3

19. Koji staklenički plin kroz antropogeni utjecaj ima najveći doprinos u globalnome zatopljenju tijekom 20. stoljeća, a na priloženome dijagramu iz 2015. udio njegove emisije iznosi 81 %?

Koji je naziv sekundarne gospodarske djelatnosti koja najvećim udjelom doprinosi njegovu izgaranju? _____

Koji je naziv mjere ukupne količine stakleničkih plinova koju izaziva neki proizvod, tvrtka ili osoba? _____

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

	2
--	---

20. Koje se među navedenim značajkama odnose na uzroke slabe naseljenosti tropskih kišnih šuma?

- a) povećana sparina   b) orografske padaline   c) prosječno godišnje manje od 750 mm padalina
d) prostor oko južne obratnice   e) zagušljiv zrak zbog truljenja uginulih biljaka

	2
--	---

21. U kojima se od navedenih područja predviđa emitiranje sve veće količine stakleničkih plinova zbog otapanja permafrosta (merzlote)?

- a) južni dio Tibeta   b) sjeverni dio Azije   c) sjeverozapad Sjeverne Amerike
d) središnji dijelovi Europe   e) središnji dio Anda

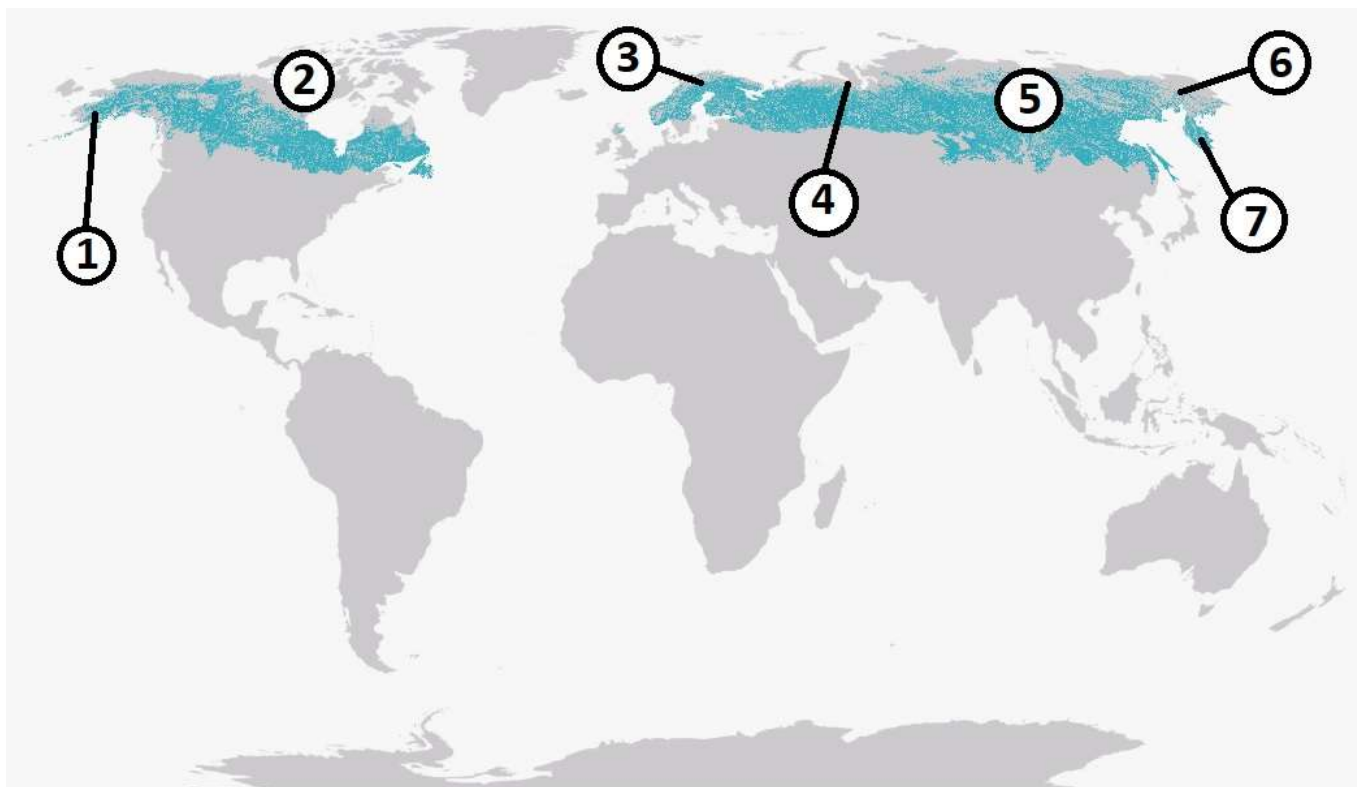
	2
--	---

22. Koji su među navedenim uvjetima idealni za rast koralja i postanak koraljnih grebena?

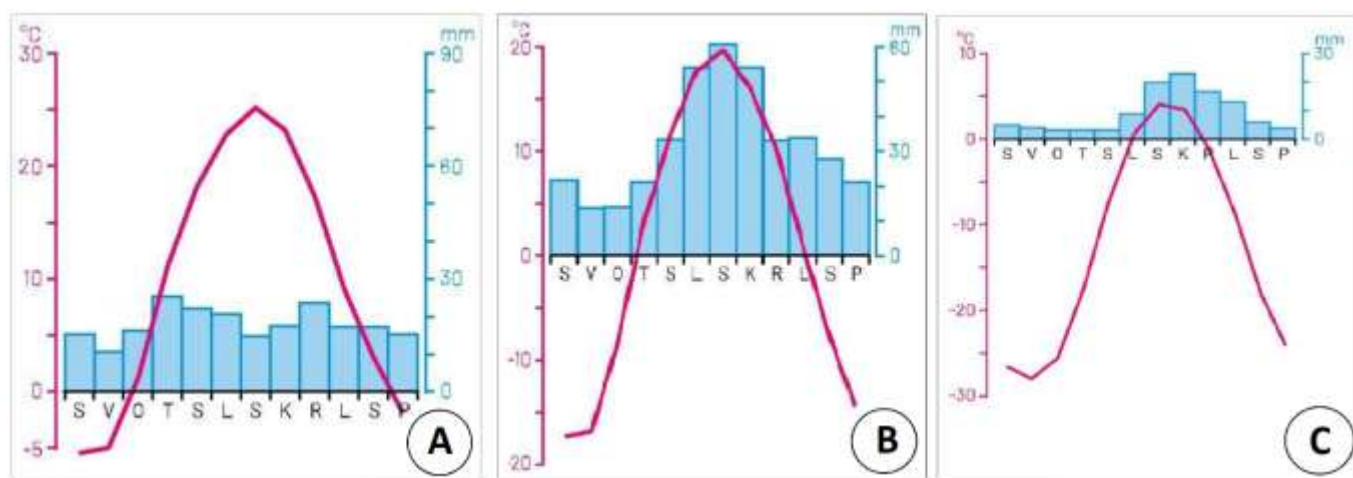
- a) bez taloženja riječnoga sedimenta   b) salinitet mora 36 ‰
c) pritjecanje hladne morske struje   d) temperatura vode između 16 i 20 °C
e) povećana količina riječnoga sedimenta

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH GRAFIČKIH PRILOGA.

Izvor: <https://www.fao.org/forest-resources-assessment/2020/en/> (preuzeto 7. siječnja 2024.)

Izvor: Orešić, D., Tišma, I., Vuk, R., Bujan, A., Kralj, P. (2021): *Gea 2 – udžbenik geografije u 6. razredu osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb.*

3 23. Koji je naziv negostoljubivih subekumenskih šumskih područja svijeta koja su na priloženoj tematskoj karti označena plavom bojom? _____

Ta šumska zajednica karakteristična je za klimu prikazanu na klimatskome dijagramu označenom slovom _____, a naziv je tipa prikazane klime _____.

2 24. Brojevima od 1 do 7 na priloženoj karti označeni su prostori na kojima žive neki od autohtonih naroda subpolarnih područja. Prostor na kojemu žive Naneci označen je brojem _____, a prostor na kojemu žive Jupici označen je brojem _____.